

М.О. Кужелев д.е.н, професор, професор кафедри фінансів, директор Навчально – наукового інституту Університету державної фіскальної служби України

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ О.А. ЛАКТИОНОВОЇ «ГНУЧКІСТЬ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ: МЕТОДОЛОГІЯ, ОЦІНКА ТА ВЕКТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»:

Лактіонова О.А. Гнучкість фінансової системи: методологія, оцінка та вектори забезпечення: монографія / О. Лактіонова. – Вінниця:, 2016. – 400 с.

Реалізація системних фінансових криз національного та світового масштабу сьогодні поставила на чільне місце питання дослідження необхідного реформування фінансових систем, зміни трансмісійного механізму між фінансовою політикою та економічними результатами, трансформації взаємозв'язків між окремими елементами фінансових систем, їх ролі в процесі забезпечення економічного розвитку та визначенні ступеня чутливості до тих чи інших кризових явищ. Вирішення цих питань сприятиме визначенню ендогенних і екзогенних факторів фінансових і макроекономічних криз, їх превентивному запобіганню, зменшенню амплітуди та негативної асиметрії циклічності найважливіших для економічного розвитку фінансових параметрів. В таких умовах особливо актуальними стають питання методології забезпечення гнучкості національної фінансової системи, розробки теоретичних та методичних положень щодо її амортизуючого фінансового потенціалу за основними сферами та ланками. Це підтверджує високу актуальність питань, порушених у монографії к.е.н., доцента, докторанта кафедри фінансів і банківської справи Донецького національного університету (м. Вінниця) О. А. Лактіонової.

Перший розділ «**Методологічні засади дослідження гнучкості фінансової системи**» присвячено структурно-морфологічному і функціональному підходам до структуризації фінансової системи, розкриття ролі гнучкості фінансової системи в контексті системного підходу, розглянуто діалектику взаємозв'язку гнучкості та циклічного розвитку економіки. Заслуговують на увагу положення про дуальну роль гнучкості фінансової системи в циклічних економічних процесах.

В другому розділі «**Теоретичні основи забезпечення гнучкості фінансової системи в умовах циклічного розвитку економіки**» розглянуто сутність фінансової гнучкості як феномену прояву гнучкості фінансової системи на мікрорівні, зроблено характеристику взаємозв'язку ділового циклу і забезпечення фінансової гнучкості суб'єктів господарювання, узагальнено чинники гнучкості фінансової системи на макрорівні та визначено концептуальні підходи до її забезпечення. Науковий інтерес викликає запропоновані принципи формування гнучкості фінансових систем на макро- та мікро- рівнях, які є ключовим орієнтиром під час формування політики стабілізації фінансових систем, окремих їх секторів і ланок з метою посилення їх стійкості і безпеки, підвищення ефективності виконання своїх функцій у розвитку інвестиційних та інноваційних процесів економіки.

В третьому розділі «**Оцінка існуючого рівня гнучкості фінансової системи України**» здійснено оцінювання загального рівня гнучкості у сферах публічних фінансів та фінансів домашніх господарств на основі розроблених та вдосконалених методичних підходів. Заслуговує на увагу запропонований підхід до оцінювання фіскальної гнучкості на основі трьох характеристик: фіскального простору, функціонального простору і компоненти невизначеності тенденції. Певний науковий інтерес становить запропоноване методичне забезпечення оцінювання інтегрального рівня фінансової гнучкості суб'єктів господарювання, який враховує макроекономічні і мікроекономічні фактори фінансових обмежень доступу до капіталу, оперативність, компенсаторність та вартість формування інструментів досягнення гнучкості.

Четвертий розділ «Удосконалення методичних підходів до оцінювання гнучкості фінансової системи для забезпечення акумуляції і трансформації фінансових ресурсів» детально розкриває особливості вимірювання спроможності або потенціалу фінансового ринку для його відновлення та розширення своєї функціональної здатності, а також спроможності до стримування його надластичності за відповідними стадіями циклічного економічного розвитку. Цікавим є реалізація оцінювання гнучкості у двох вимірах: як результуючої характеристики ефективної адаптації фінансового ринку до викликів економічного середовища, а з іншого, як буферного запасу адаптивної реакції.

Завершує монографію п'ятий розділ «Вектори забезпечення гнучкості фінансової системи в умовах циклічного розвитку економіки», в якому висвітлено необхідні умови та перспективи впровадження фіскальних правил в Україні, їх інституційне забезпечення, здійснено оцінку ефективності такого впровадження, зроблено рекомендації про найбільш доцільну для України організаційну модель макропруденційного регулювання, яка сприяє загальносистемній фінансовій стабільності. На особливу увагу заслуговують рекомендації із посилення антициклічного макропруденційного регулювання, спрямованого на ризики накопичення фінансових дисбалансів.

У монографії завдяки логічно побудованій структурі розкрито широкий спектр проблем, пов'язаних із забезпеченням гнучкості фінансової системи, вирішення яких має суттєве теоретичне та практичне значення. Однак, слід звернути увагу на деякі аспекти, якими може бути доповнене дослідження. Так, гнучкість фінансової системи в умовах її реформування значною мірою визначається адаптивністю її структури, готовністю до структурних трансформацій суб'єктів економіки, наявних неформальних інститутів, які перешкоджають позитивним зрушенням. Отже, доцільно було б включити в аналіз та оцінку існуючого рівня гнучкості фінансової системи України, проведені автором, вказані чинники.

У цілому монографія О.А. Лактіонової «Гнучкість фінансової системи: методологія, оцінка та вектори забезпечення» є актуальною науковою працею, що містить якісно нові підходи щодо вирішення надзвичайно важливого для України завдання - забезпечення її фінансової стабільності та стійкого економічного розвитку. Дослідження, результати якого викладено у монографії, проведено на високому рівні та буде корисним для студентів, аспірантів, науковців та практиків, що займаються проблемами національної фінансової системи, формування та реалізації антициклічної фінансової політики.